

**Skrócony kwestionariusz informacyjny w sprawie środków pomocowych
obowiązujących w dniu 1 maja 2004 (pomoc istniejąca)**

1. Informacje ogólne

Państwo: Polska

Tytuł środka pomocowego:

Finansowanie budowy autostrad (z zastosowaniem modelu partnerstwa publiczno-prywatnego);

Podstawa prawna (szczegółowe oznaczenie):

Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 110 poz. 1192 ze zm.)(załącznik 1);

Ministerstwo lub inny organ administracji odpowiedzialny za ten środek i jego implementację:

Rada Ministrów, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Skarbu Państwa;

Osoba do kontaktu:

Agata Mazurkiewicz
Nr tel.: +48 22 55 60 144
e-mail: amazurkiewicz@uokik.gov.pl

Poziom, na którym środek ten jest administrowany (administracja centralna, regionalna, inna)?

Administracja centralna;

Kiedy środek wszedł w życie?

27 listopada 1994 r. – wejście w życie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, zwana dalej ustawą. Ustawa była następnie wielokrotnie zmieniana. Ostatnia zmiana ww. ustawy, która dotyczyła warunków udzielania wsparcia finansowego ze środków publicznych, weszła w życie 1 stycznia 2004 r.

Jaki jest czas obowiązywania tego środka (data wygaśnięcia)?

Czas obowiązywania środka nie jest ograniczony.

2. Opis środka

Który sektor transportu jest uprawniony (kolej, lotnictwo, żegluga, itd.)?

Transport drogowy;

Jakie są główne cele i założenia pomocy?

Celem ustawy jest zasad finansowania budowy i eksploatacji płatnych autostrad (dróg ekspresowych);

Forma środka (program pomocowy, *ad hoc*, indywidualny)?

Program pomocowy.

Jakie są instrumenty (lub formy) pomocy, np.: dotacja bezpośrednia, kredyt preferencyjny (wraz ze szczegółami, jak kredyt jest zabezpieczony), dopłaty do oprocentowania, ulga podatkowa, gwarancja, inne (proszę wyszczególnić):

- Gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa,
- Przekazanie akcji (udziałów) w spółkach Skarbu Państwa;
- Umorzenia całości lub części wierzytelności powstałych z tytułu wykonania umów poręczenia lub gwarancji;
- Dotacje.

Dla każdego z wymienionych instrumentów pomocy, proszę podać krótki opis warunków mających do nich zastosowanie.

Budowę autostrad (dróg ekspresowych) finansuje się ze środków własnych koncesjonariuszy oraz uzyskanych przez nich kredytów bankowych i pożyczek oraz ze środków pochodzących z emisji obligacji, w tym obligacji przychodowych, ze środków pochodzących z budżetu państwa ustalanych corocznie w ustawie budżetowej, ze środków Krajowego Funduszu Drogowego, zwanego dalej Funduszem, a także z innych źródeł. W przypadku gdy przewiduje się udzielenie koncesji wyłącznie na eksploatację autostrady lub jej odcinka, budowę tej autostrady lub jej odcinka finansuje się na zasadach dotyczących finansowania i budowy dróg publicznych określonych w odrębnych przepisach oraz ze środków Funduszu.

Koncesjonariuszowi mogą być udzielone przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689) – w załączeniu przekazany jest kwestionariusz informacyjny w sprawie udzielonego na podstawie ww. ustawy wsparcia finansowego w formie gwarancji spłaty kredytu udzielonego spółce „Autostrada Wielkopolska” S.A. przez Europejski Bank Inwestycyjny na częściowe finansowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego „Projekt Budowy autostrady Płatnej A2 na odcinku Konin – Nowy Tomyśl (załącznik 2).

Fundusz został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego, który sporządza dla Funduszu odrębny bilans oraz rachunek zysków i strat, wchodzące w skład sprawozdania finansowego tego banku, wyodrębnia w swoim planie finansowym plan finansowy Funduszu oraz składa Ministrowi Infrastruktury kwartalne informacje o jego realizacji. Bank Gospodarstwa Krajowego pobiera wynagrodzenie prowizyjne z tytułu prowadzenia Funduszu, które wysokość określa rozporządzenie Rady Ministrów z 30 kwietnia 2004 r. w sprawie wynagrodzenia prowizyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu prowadzenia Krajowego Funduszu Drogowego (Dz. U. Nr 102, poz. 1071).

Fundusz gromadzi środki finansowe na przygotowanie, budowę, przebudowę, remonty, utrzymanie i ochronę autostrad, dróg ekspresowych, a także innych dróg krajowych, finansuje realizację tych zadań, a także może finansować wykup nieruchomości pod drogę. Środki Funduszu pochodzą m.in. z opłaty paliwowej, przychodów ze sprzedaży akcji i udziałów w spółkach, przekazanych przez Skarb Państwa, w celu zasilenia Funduszu, środków pochodzących z opłat za przejazdy, pobieranych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, płatności dokonywanych przez koncesjonariuszy, zgodnie z

warunkami umów koncesyjnych, środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, środków z kredytów lub pożyczek zaciągniętych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Rada Ministrów na wniosek Ministra Infrastruktury ustala Program rzeczowo-finansowy dla inwestycji drogowych realizowanych z wykorzystaniem środków Funduszu, zwany dalej Programem na okres od roku do sześciu lat. Program ten określa m.in.:

- 1) wykaz poszczególnych drogowych projektów inwestycyjnych, ze wskazaniem przewidywanej wysokości źródeł finansowania tych projektów, w tym ze środków Funduszu,
- 2) przewidywaną wysokość pożyczek lub kredytów wymaganych do zaciągnięcia przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu w zakresie niezbędnym do zadań rzeczowych określonych w pkt 1,
- 3) wykaz drogowych projektów inwestycyjnych przewidzianych do realizacji przez koncesjonariuszy lub Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

W celu zasilenia Funduszu Minister Skarbu Państwa może w imieniu Skarbu Państwa na wniosek Ministra Infrastruktury przekazać nieodpłatnie temu Ministrowi akcje i udziały w spółkach, stanowiące własność Skarbu Państwa, z uwzględnieniem zakresu dofinansowania ze środków Funduszu przewidzianego w ww. Programie oraz wartości tych akcji i udziałów. Ww. akcje i udziały Minister Skarbu zbywa na wniosek Ministra Infrastruktury, w uzgodnieniu z Ministrem Finansów.

Bank Gospodarstwa Krajowego może zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować obligacje w kraju i za granicą, na rzecz Funduszu i z przeznaczeniem na realizację zadań, wynikających z ww. Programu, Na realizację zadań wynikających z Programu, za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji mogą być udzielane przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, które są one zwolnione z opłat prowizyjnych. Jeżeli odzyskanie kwot zapłaconych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji nie jest możliwe, Rada Ministrów może umorzyć wierzytelności w części lub w całości.

Środki Funduszu mogą być przeznaczane m.in. na płatności na rzecz koncesjonariuszy z tytułu realizacji przez nich obowiązków wynikających z umowy koncesyjnej i koncesji, obejmujące w szczególności:

- a) zwrot kosztów ponoszonych z tytułu zachowania nieprzerwanej dostępności autostrady, jej utrzymania i przejezdności,
- b) zmienne kwoty uzależnione od spełnienia przez koncesjonariusza wymogów określonych w koncesji lub w umowie koncesyjnej,
- c) dopłaty udzielane koncesjonariuszom na pokrycie całości lub części niedoborów bieżących przychodów z tytułu eksploatacji autostrady, w celu zapewnienia płynności wydatków związanych z bieżącą obsługą i spłatą kredytów lub pożyczek bądź obligacji wyemitowanych w związku z budową autostrady.

Ze środków Funduszu dokonuje się ponadto:

- 1) spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji, zaciągniętych lub wyemitowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu i z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z Programu,
- 2) spłaty zobowiązań wynikających z wykonania przez Skarb Państwa obowiązków z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych za ww. zobowiązania.

Wypłaty ze środków Funduszu wynikające z umowy koncesyjnej mogą być gwarantowane i poręczane przez Skarb Państwa. Do ww. gwarancji i poręczeń nie stosuje się ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Gwarancje i poręczenia są udzielane przez Radę Ministrów, nie mogą przekraczać zakresu ustalonego w Programie oraz są ograniczone terminem ustalonym w Programie. Jeżeli odzyskanie wierzytelności kwot zapłaconych z tytułu wykonania ww. umów poręczenia lub gwarancji Skarbu Państwa, powstałych z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji, nie jest możliwe, Rada Ministrów, może umorzyć wierzytelność w całości lub części.

Wysokość i formy dofinansowania budowy autostrady ze środków Funduszu, zgodnie z ustaleniami Programu, są określane w koncesjach oraz umowach koncesyjnych.

Budżet: proszę podać ogólny budżet przeznaczony na ten środek (w walucie krajowej i w Euro).

Na dzień 31 lipca 2004 r. Krajowy Fundusz Drogowy dysponował środkami w wysokości 401 490 507,56 PLN (89 768 699,27 EUR*). Od początku istnienia Funduszu do końca lipca 2004 r. ze środków Funduszu wydano 74 318 987,41 PLN (16 616 878,12 EUR).

W przypadku poręczeń i gwarancji udzielanych na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 r. Nr 174 poz. 1689, ze zm.) ogólny budżet przeznaczony na ten środek w odniesieniu do wszystkich sektorów gospodarki jest ustalany rocznie w ustawie budżetowej;

* średni kurs walut obcych ogłaszany przez Narodowy Bank Polski na dzień 20 Sierpnia 2004 r. (Tabela kursów nr 163/A/NBP/2004 z dnia 2004-08-20) – 1 EUR = 4.4725 PLN;

Czy budżet przyjmowany jest rocznie? Jeśli tak, proszę podać jego średnią roczną wysokość.

W przypadku poręczeń i gwarancji udzielanych na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne budżet jest przyjmowany rocznie, limity środków przeznaczanych na gwarancje i poręczenie dla wszystkich sektorów gospodarki przewidziane w ustawach budżetowych na lata 2002 – 2004 wynosiły:

2002 - PLN 29 000 000 000, EUR 6 484 069 000

2003 – 23 000 000 000 PLN, EUR 5 142 537 000

2004 – 17 000 000 000 PLN, EUR 3 801 006 000*

* średni kurs walut obcych ogłaszany przez Narodowy Bank Polski na dzień 20 Sierpnia 2004 r. (Tabela kursów nr 163/A/NBP/2004 z dnia 2004-08-20) – 1 EUR = 4.4725 PLN;

Proszę wyszczególnić uprawnionych beneficjentów (np. ich rodzaj oraz szacunkową ilość)

Budowa i eksploatacja autostrady wymaga koncesji. Wsparcie ze środków publicznych przekazywane jest więc na rzecz koncesjonariuszy - w załączeniu przekazany został wykaz dotychczasowych decyzji i umów koncesyjnych (załącznik 3).

Zgodnie z art. 41 ustawy, wybór koncesjonariusza następuje w drodze przeprowadzonego przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad trójstopniowego postępowania przetargowego. Zaproszenie do udziału w kwalifikacji wstępnej następuje przez umieszczenie ogłoszenia w prasie o zasięgu krajowym oraz Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W postępowaniu przetargowym mogą uczestniczyć spółki akcyjne lub spółki z

ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Ponadto, środki publiczne przekazywane są również do Funduszu, prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Czy pomoc jest przyznawana na zasadach niedyskryminacyjnych, otwartych dla wszystkich beneficjentów, niezależnie od narodowości?

Pomoc przyznawana jest na rzecz koncesjonariuszy na warunkach niedyskryminacyjnych (szczegółowe wyjaśnienia zostały przedstawione w części dotyczącej beneficjentów uprawnionych do otrzymywania pomocy);

Jakie są koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą?

Do kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą zaliczyć należy wydatki ponoszone przez koncesjonariuszy związane z budową i eksploatacją autostrady lub jej odcinka;

Jaka jest maksymalna intensywność pomocy?

Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym nie określa maksymalnej intensywności wsparcia.

Proszę wymienić kryteria, według których wysokość pomocy lub/i intensywność pomocy została obliczona.

Wielkość współfinansowania ze środków Funduszu budowy i eksploatacji autostrad określana jest poprzez wybór najlepszej oferty w procedurze przetargowej.

Czy środek przewiduje "pomoc operacyjną"? Jeśli tak, proszę podać szczegóły.

Wsparcie finansowe przewidziane w ustawie ma przede wszystkim charakter inwestycyjny. Jako element o charakterze operacyjnym można traktować część płatności na rzecz koncesjonariuszy z tytułu realizacji przez nich obowiązków koncesyjnych, w szczególności:

- zwrot kosztów ponoszonych przez koncesjonariuszy z tytułu zachowania nieprzerwanej dostępności autostrady, jej utrzymania i przejezdności,
- zmienne kwoty uzależnione od spełnienia przez koncesjonariusza wymogów określonych w koncesji lub umowie koncesyjnej,
- dopłaty udzielane koncesjonariuszom na pokrycie całości lub części niedoborów bieżących przychodów z tytułu eksploatacji autostrady, w celu zapewnienia płynności wydatków związanych z bieżącą obsługą i spłatą kredytów lub pożyczek bądź obligacji wyemitowanych w związku z budową autostrady.

Jeśli środek dotyczy usług ogólnego interesu ekonomicznego lub obowiązku służby publicznej, proszę wymienić w jaki sposób to zadanie zostało powierzone danemu przedsiębiorstwu i jak obliczana jest rekompensata.

Budowanie i eksploatacja autostrad leży w ogólnym interesie ekonomicznym;

Czy przedmiotowa pomoc może być kumulowana z innymi środkami pomocowymi, które są stosowane, a jeśli tak, czy środek przewiduje przepisy ograniczające możliwość kumulowania pomocy?

Przedmiotowe wsparcie może być kumulowane z innymi środkami pomocowymi. Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym nie zawiera przepisów ograniczających kumulowanie pomocy.

Czy środek pomocy podlega istniejącym rozporządzeniom lub wytycznym umożliwiającym stosowanie wyłączeń? Jeśli tak, proszę podać jakim.

Środek przewiduje finansowanie budowy i eksploatacji autostrad na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego. Stąd też, powinien on być oceniany w świetle opracowanej przez Komisję Zielonej księgi w sprawie partnerstwa publiczno-prywatnego i prawa Wspólnoty w sprawie publicznych kontraktów i koncesji.

Polska uznaje, iż współfinansowanie ze środków publicznych budowy i eksploatacji autostrad nie stanowi pomocy państwa w świetle art. 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, jeżeli wybór koncesjonariusza oraz określenie form i warunków współfinansowania nastąpiło w przetargu publicznym na zasadach niedyskryminacyjności i otwartości (podmioty z państw członkowskich UE).

Pomocy państwa dla Banku Gospodarstwa Krajowego nie stanowią również środki publiczne przekazywane na Fundusz. Bank ten, prowadząc Fundusz, realizuje jedynie powierzone mu zadanie publiczne, z zachowaniem zasady przejrzystości.

Załączniki:

1. Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 110 poz. 1192 ze zm.).
2. Kwestionariusz informacyjny w sprawie udzielonego na podstawie ww. ustawy wsparcia finansowego w formie gwarancji spłaty kredytu udzielonego spółce „Autostrada Wielkopolska” S.A. przez Europejski Bank Inwestycyjny na częściowe finansowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego „Projekt Budowy autostrady Płatnej A2 na odcinku Konin – Nowy Tomyśl.
3. Wykaz dotychczasowych decyzji i umów koncesyjnych.